

Wstęp do wydania drugiego

Niniejsza książka stanowi wydanie drugie *Notatek lwowskich 1944–1946*¹. Dwadzieścia pięć lat temu nakład liczący tysiąc egzemplarzy wydawał się bardzo duży i nikt nie sądził, że publikacja tak szybko zniknie z księgarskich półek, tymczasem dzisiaj jest ona wciąż poszukiwana przez zainteresowanych czytelników i trudno ją zdobyć nawet w antykwariatach.

W recenzjach² podkreślano wartość i autentyczność relacji. Fragmenty *Notatek lwowskich* odczytano w trakcie uroczystości poświęcenia odnowionego Cmentarza Obrońców Lwowa w obecności prezydentów Aleksandra Kwaśniewskiego i Wiktora Juszczenko oraz kardynała Mariana Jaworskiego i kardynała obrządku bizantyjsko-ukraińskiego Lubomira Huzara w dniu 24 czerwca 2005 roku; uroczystość była transmitowana przez Telewizję Polską. Zapiski Ryszarda Gansińca ze Lwowa są cytowane w wielu publikacjach dotyczących tamtego okresu dziejów Miasta Zawsze Wiernego. Najważniejszą jest książka *Kronika 2350 dni wojny i okupacji Lwowa 1 IX 1939 – 5 II 1946*, autorstwa Grzegorza Mazura, Jerzego Skwary i Jerzego Węgierskiego, wydana w 2007 roku.

W latach 90. ubiegłego wieku było jeszcze dużo lwowiaków, którzy przeżyli ten czas we Lwowie. Ze wzruszeniem czytałam listy od znajomych moich Rodziców³. Byli bardzo poruszeni treścią książki. Miłe i wzruszające były osobiste spotkania. Teraz zostali już tylko potomkowie, którzy –

---

¹ R. Gansiniec, *Notatki lwowskie (1944–1946)*, Oficyna Wydawnicza Sudety, Wrocław 1995.

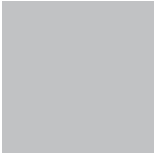
² Zob. Aneks VII na końcu niniejszej edycji.

³ Ich wybór znajdzie Czytelnik na końcu niniejszego opracowania (Aneks V).

wychowani w atmosferze wspomnień Lwowa, miasta pełnego uroku, magii i czaru – sięgną po tę książkę.

Za zaangażowanie i pomoc w przygotowaniu książki do ponownego druku dziękuję Panom prof. dr. hab. Ryszardowi Kuleszy (Uniwersytet Warszawski) oraz prof. UAM dr. hab. Krzysztofowi Królczykowi (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Radość Gansiniec

Wstęp do wydania pierwszego

Niniejsza publikacja przedstawia notatki prowadzone przez mojego Ojca w okresie od lipca 1944 roku do momentu opuszczenia Lwowa 6 czerwca 1946. Równocześnie był prowadzony notesik z codziennymi wydatkami. Początkowo były to listy pisane do żony, która wraz z dziećmi wyjechała 23 maja 1944 roku do Strzyżowa nad Wisłokiem, aby uniknąć stałego bombardowania dzielnicy (ul. Obertyńska 22). Miał to być pobyt krótkotrwały. Z początku nie było problemu z odwiedzinami, nawet po wkroczeniu Rosjan w lipcu 1944 roku.

Dopiero jesienią 1944 roku ustanowiono granicę, wprowadzono „komandirówki” (zezwolenia) na wyjazd do Polski. Rozpoczęto akcję repatriacji, z którą mieszkańcy Lwowa nie chcieli się pogodzić. Notatki, pisane „w różnych czasach i różnych nastrojach”, zawierają opis codziennego życia lwowian, bardzo szarego i pełnego trudności.

Aresztowanie Ojca przez NKWD i pobyt od 4 stycznia 1945 do 24 maja 1945 roku w więzieniu przy ul. Łąckiego przerwało prowadzenie notatek. Okres ten został opisany w dwóch listach z czerwca 1945 roku, a z marca 1946 pochodzi relacja z aresztowania i pobytu w więzieniu. Zostało to zebrane w jednym rozdziale.

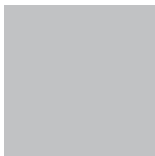
Notatki, kolejno numerowane, były przekazywane przez okazje, z transportami „repatriacyjnymi”. Nie wiadomo było, czy dochodziły. Dopiero po ośmiu miesiącach Ojciec otrzymał pierwszą wiadomość z Polski.

Wszystkie te materiały, skrzętnie dotychczas przechowywane w domowym archiwum, ukazują się drukiem. W związku z tym pragnę podziękować pani red. Krystynie Tyszkowskiej za zachętę do ich opracowania,

a panu prof. dr. hab. Józefowi Korpantemu za tłumaczenie łaciny i greki, natomiast recenzentom – panom prof. dr. Marianowi Jakóbcowi i prof. dr. hab. Markowi Czaplńskiemu za cenne uwagi, które pomogły mi przygotować tekst. Dziękuję też panom Stanisławowi Nosolowi oraz red. Ryszardowi Szlagorowi, których zaangażowanie sprawiło, że publikacja ta mogła się ukazać. Mam nadzieję, że wydanie tychże notatek ocali od zapomnienia kolejny fragment historii Kresów Wschodnich.

Wrocław 1995 r.

Radość Gansiniec

Nota wydawnicza

Niniejsza publikacja jest wydaniem drugim *Notatek lwowskich (1944–1946)*, w stosunku do pierwszej edycji z 1995 roku znacząco poszerzonym i uzupełnionym o nowo odnalezione zapiski Ryszarda Gansińca z lat 1944–1946. Dotyczy to przede wszystkim, choć nie tylko, szczegółowych informacji na temat pobytu Uczzonego w radzieckim więzieniu, napisanych we Lwowie w latach 1945 i 1946, dzięki czemu nasza wiedza na ten temat została istotnie wzbogacona. Znacznemu poszerzeniu uległy ponadto zamieszczone na końcu książki Aneksy oraz materiał ilustracyjny. Zwiększona została wreszcie liczba przypisów, w których wyjaśniono mniej znane pojęcia, przetłumaczono zwroty zapisane w językach obcych, jak również przywołano najważniejsze informacje biograficzne dotyczące postaci pojawiających się w notatkach; przypisy te sporządziła Radość Gansiniec, córka Profesora Gansińca, oraz niżej podpisany. Cytaty z języka greckiego i języka łacińskiego przełożył w przypisach na język polski prof. dr hab. Józef Korpanty (UJ), chyba że zaznaczono inaczej.

Oryginalne zapiski Ryszarda Gansińca ze Lwowa znajdują się dziś w prywatnym archiwum domowym Pani Radości Gansiniec we Wrocławiu, docelowo zaś mają zostać przekazane do wrocławskiego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Ich stan zachowania określić należy jako bardzo dobry.

Treść lwowskich notatek Ryszarda Gansińca została opublikowana bez dokonania większych ingerencji wydawniczych, z pozostawieniem charakterystycznych dla epoki zwrotów językowych (np. „mię”, zamiast współczesnego „mnie”) i form ortograficznych. W nielicznych jedynie

miejscach, gdy w zapiskach pojawiały się treści zbyt osobiste, decyzją Pani Radości Gansiniec zostały one pominięte. Taką ingerencję zaznaczono każdorazowo trzema kropkami w nawiasie okrągłym.

Licznie pojawiające się w listach skróty zostały w niniejszej edycji – tam, gdzie było to możliwe – rozwiązane, a rozwinięcia skrótów umieszczono w nawiasach kwadratowych. Bez zmian pozostawiono powszechnie znane i stosowane skróty (na przykład: dr, prof. itp.).

Niezwykle ważnym uzupełnieniem publikacji jest materiał ikonograficzny. Zamieszczone w książce ilustracje praktycznie w całości pochodzą z archiwum domowego Pani Radości Gansiniec i w znacznej części są publikowane po raz pierwszy.

Na zakończenie tych krótkich uwag chciałbym serdecznie podziękować prof. dr. hab. Ryszardowi Kuleszy za przyjęcie nowego wydania *Notatek lwowskich* do redagowanej przez siebie serii „Akme. Studia historica” oraz Pani Radości Gansiniec za odpowiedzi na moje liczne zapytania. Słowa podziękowania za okazaną pomoc przy redagowaniu przypisów zechcą również przyjąć (w kolejności alfabetycznej): Andrzej Bohosiewicz (Kraków), Grzegorz Hryciuk (Wrocław), Jurij Kobiw (Lwów), Iryna Kotłobułatowa (Lwów), Daniel Levy (Izrael), Larysa Matłaszenko (Lwów), Waldemar Sęczyk (Wałbrzych), Ryszard Tomczyk (Szczecin), ks. Józef Wołczański (Kraków), Leonid Zaskilniak (Lwów), wreszcie – *last but not least* – dr hab. Ireneusz Łuć (UMCS Lublin) za trud sporządzenia recenzji wydawniczej.

Krzysztof Królczyk
(Wydział Historii UAM, Poznań)

Jak powstały *Notatki lwowskie 1944–1946*⁴

Profesor Gansiniec nie zostawił w swojej spuściźnie dzienników, które – jak wspominał w „Filomacie” – prowadził. Uległy one zniszczeniu podczas aresztowania we Lwowie. Po wojnie nie prowadził ponownie dziennika.

Dlatego Jego listy do Żony, w których pisał: „Kronika Lwowa utkana dla Ciebie z pajęczyny” – pisane w latach 1944–1946 – stanowią cenny materiał faktograficzny, zapis ostatnich lat polskiego Lwowa. Zawierają one dużo informacji biograficznych, poznajemy dzięki nim nie tylko uczonego, ale też wielkiego patriotę, kochającego Męża i Ojca – człowieka troszczącego się o rodzinę, życzliwego dla współwięźniów, znajomych i studentów. Oto jak doszło do powstania książki.

W miesięczniku „Odra” (nr 1/1989) ukazał się artykuł *Petycja*, pochodzący z archiwum prof. Stanisława Kulczyńskiego – organizatora i pierwszego rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, przygotowany przez panią redaktor Krystynę Tyszkowską. Zawierał on petycję polskich uczonych wystosowaną do Bolesława Bieruta w sprawie interwencji i uwolnienia aresztowanych profesorów lwowskich. Do artykułu były dołączone notki biograficzne.

W domu były dwa listy Ojca – opisywały one aresztowanie i pobyt w więzieniu, oraz listy do Żony obejmujące okres od 6 maja do 6 czerwca

---

⁴ Niniejszy tekst został wygłoszony w dniu 10 października 1997 roku w Katowicach w trakcie konferencji naukowej poświęconej profesorowi Ryszardowi Gansińcowi; opublikowano go pierwotnie w książce: *Prof. dr Ryszard Gansiniec: z życia i twórczości. Materiały posesyjne*, Katowice 1997, s. 89–90.

53

GENERALGOVERNEMENT
 DER GOUVERNEUR DES DISTRIKTS GALIZIEN
 DER STADTHAUPTMANN IN LEMBERG
 DEZERNAT ALLGEMEINE VERWALTUNG

Lemberg, den 10. Mai 1944.

R-Listen-Nr.: 853/F-44

Bescheinigung

Dem / Der ~~Ganszyniec Ryszard~~ ..... Volkszugeh. Pole geb. am: ~~6.7.1888~~

mit Familien- angehörigen	}	Zofia / Ehefrau/ ..... " " " " 1.1.1919
		Orlan / Sohn/ ..... " " " " 12.5.1941
		Radość / Tochter/ ..... " " " " 7.1.1943

zuletzt beschäftigt gewesen bei: Kühnhaugesellschaft im GG, Gefrierhaus Lemberg

zuletzt wohnhaft gewesen: Lemberg, Obertinerstr.22

wird hiermit Ausreisegenehmigung erteilt nach *Strzyżów*

In Fürsorgeangelegenheiten hat er / sie sich zunächst beim Ukrainischen Hilfskomitee
 Polnischen Hilfskomitee

in *Strzyżów* ..... zu melden.

Alle Behörden und Dienststellen werden gebeten, den obengenannten Personen erforderlichenfalls Schutz und Hilfe zuteil werden zu lassen.

Der Stadthauptmann in Lemberg
I. A.:

Strzyżów

Erforderliche Bestätigungen:

- Bezirksamt:
  - a) polizeilich abgemeldet und aus der Verpflegung ausgeschieden am:
  - b) bisherige Verpflegsstufe: *R. G. O. Polnische Hilfskomitee in LEMBERG Folski Komitet Opiekunicy we LWOWIE*
- Bestätigung der Meldung beim Ukrainischen Hilfskomitee in Polnischen Hilfskomitee in

**GENERALGOVERNEMENT
 STADT LEMBERG
 BEZIRKSAMT 4
 МІСЦО ДІЛІВ
 УПРА IV ДІЛІВНИ**

90045/6. — 3517. — 10000.

1. Zezwolenie niemieckich władz okupacyjnych na wyjazd Zofii Gansiniec z dziećmi ze Lwowa do Strzyżowa

83 P. 1944

Polizeiliche Anmeldung Zameldowania policyjne

Am 28. 5. 1944 — ist — sind —
Ort/Datei Lwów Strasse Platz Nr. 233 Wobnung mieszkanie

angezogen nach Herrn Roman Horvath Strasse Platz Nr. 233 Wobnung mieszkanie
(Landgemeinde, Stadt (Kreisheimatsort))
(gmina wieśsk. miasto) (miasto pow.)

als Mieter — Untermieter — Bediensteter — Besuch — bei Kazimierz Hinczula
(Hausnummer) (Dienstort) (Dienstort) (Staat) (Staat) (Staat) (Staat) (Staat) (Staat)

angezogen aus Lwów (Lemberg) Platz Nr. 22 vom Wohnort Lwów
(Geburtsort, Land oder Gau) (Strasse-Platz Nr.) (Stadt) (Kreis) (Kreis) (Kreis)

(Geburtsort, Land oder Gau) (Staat) (Staat) (Staat) (Staat) (Staat) (Staat)

Lfd. Nr. / L. p.	Name (bei Frauen auch Geburtsname) N z u l i k z (o kobiecie też nazwisko panieńskie)	Vorname (Namen unterzeichnet) I m i o z a (imię z nazwiskiem rodzinnym)	Geburts- Urodzenia			Geburtsort (Kreis, in Land mit abgeben) Miejscce urodzenia (podaj starostwo pow. i kraj)	Staatsangehörig- keit Prze- należność państ-wowa	Volks- zugehörig- keit Narod- owość	Beruf Zawód	Familien- stand (Eh-, verh., verw., gesch.) Stan familiowy (kawaler., panna, żona, widowa, sowa)	Religion	Wohnort Wobnung am 1. 7. 1939 Miejscce zamieszkiwania w dniu 1. 7. 1939	Für-Deutsche- verhältnis (i. R. Ein. Res. II. Dienstgrad. Wehrnummer. pol. aut. Wehr- status)	Für Ausländer: Durch welche Behörden des Gde. ist Aufenthaltserlaubnis erteilt? (In wam gde?) Dla Kto władza Gde udzieliła zezwolenia na pobyt? (Dokąd władz?)
			Tag Dzień	Monat Miesiąc	Jahr Rok									
1	<i>Gansiniec Zofia</i>	<i>Zofia</i>	<i>1. 1. 1919</i>	<i>Polisch. Pld.</i>	<i>Poln.</i>	<i>Poln.</i>	<i>Poln.</i>	<i>pf. pl.</i>	<i>Rechner</i>	<i>u. l. l.</i>	<i>Lwów</i>	<i>Poln.</i>		
2	<i>Oleś</i>	<i>Oleś</i>	<i>12. 5. 1919</i>	<i>Lwów</i>	<i>Poln.</i>	<i>Poln.</i>	<i>Poln.</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>u. l. l.</i>	<i>Lwów</i>	<i>Poln.</i>		
3	<i>Radziwiłł</i>	<i>Radziwiłł</i>	<i>7. 1. 1913</i>	<i>—</i>	<i>Poln.</i>	<i>Poln.</i>	<i>Poln.</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>u. l. l.</i>	<i>Lwów</i>	<i>Poln.</i>		
4														
5														

Ausweise des/der Angemeldeten (Dowody osobiste zgłoszonej/oszej osoby)			Für Kraftfahrzeugbesitzer Dla posiadacza (oszy) pojazdów mechanicznych	
Lfd. Nr. / L. p.	Art des vorzulegenden Ausweises (Pass, Kommande usw.) Rozkład posiad. dowodów osob. (paszp., kart. itp.)	Nummer des Ausweises Nr. dowodu osobistego	Datum der Ausstellung Data wystawienia	Ich bin Besitzer der/der Postämter Laskraftwagen Nr. Auto osobowe
1	<i>Kommande</i>	<i>17/1022</i>	<i>16. 10. 1943</i>	
2				
3				
4				
5				

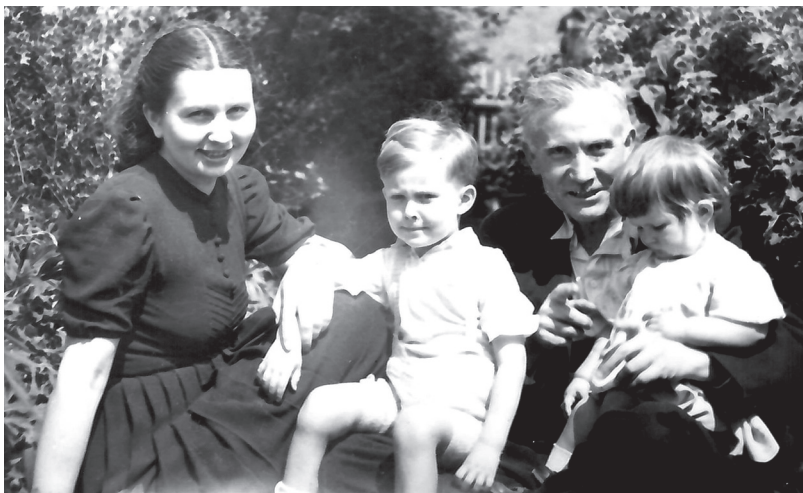
Zofia Gansiniec
 (Eigentliche Unterschrift des Angemeldeten)
 (podpis własnoręczny zgłoszonej)

2. Zameldowanie policyjne Zofii Gansiniec i dzieci w Strzyżowie

1946 roku, czyli od momentu opuszczenia przez niego Lwowa. Zapropo- nowałam opracowanie artykułu, który ukazał się w cyklu Krasnodon – Petycja („Odra” nr 6/1989, s. 93–96). Ukazały się też fragmenty korespon- dencji zatytułowane *Kronika Lwowa 1946*. Artykuł został przedrukowany w „Dzienniku Polskim” (Nowy Jork) we wrześniu 1989 oraz w specjalnym wydaniu „Przekroju” – *Lwów i jego mieszkańcy* (1990).

Podczas porządkowania teczek z rękopisami prof. Gansińca zna- lzłam dalsze fragmenty korespondencji do Żony, które po uporządkowaniu stworzyły całość. Obejmują one ostatnie dwa lata pobytu Profesora we Lwowie. Równocześnie prowadzony był notesik z wydatkami. Żona wraz z dziećmi wyjechała w maju 1944, aby uniknąć bombardowania Lwowa podczas zmiany frontu. Osiedliła się w Strzyżowie nad Wisłokiem, miał być to pobyt krótkotrwały do sierpnia, września. Ale stało się inaczej. Niemcy wycofali się i Sowici wkroczyli w lipcu do Lwowa.

Początkowo nie było problemu z odwiedzinami i Ojciec regularnie przyjeżdżał. Dopiero w jesieni, gdzieś od października 1944, ustanowiono granicę, wprowadzono „komandirówki” (zezwoleńia) na wyjazd do Polski. Wyjazdy łączyły się z ryzykiem, że nie uda się dotrzeć do Żony i dzieci.

3. Ryszard i Zofia Gansińcowie z dziećmi w Strzyżowie (sierpień 1944 r.)

Licząc się z taką możliwością, Ojciec miał przygotowaną kartkę: „Proszę dostarczyć przesyłkę do Zofii Ganszyniec, Strzyżów. Wszelkie koszty zostaną zwrócone. Serdecznie dziękuję, Ryszard Ganszyniec”.

Pierwsze pojedyncze listy dotyczyły codziennego życia i pracy na uniwersytecie. Dopiero od listopada zaczyna się ciąg listów pisanych wierszem. Ojciec opisuje swoją tęsknotę za rodziną, szarą codzienność z kłopotami aprowizacyjnymi, rozpoczętą rejestrację na wyjazd do Polski, na którą Lwówianie mimo nacisków nie chcą się zgodzić. Nadchodzące Święta (1944) są smutne i pełne niepokoju o dalszy los ludzi i miasta.

Trzydziestego grudnia 1944 roku Ojciec wybrał się do Strzyżowa. Niestety, podróż się nie udała, musiał wrócić z granicy. Podał listy, w tym list z życzeniami urodzinowymi i wierszem *Na Radości narodziny*. Żona otrzymała przesyłkę, potem dowiedziała się o aresztowaniu Ojca z listu prof. Stefana Inglota. Nie mogła uzyskać żadnych wiadomości na temat swojego męża. Od przyjezdnych ze Lwowa wiadomo było tylko o dużej liczbie aresztowanych i transportach na Wschód.

Ojciec został aresztowany na terenie uniwersytetu i bardzo to przeżył. Przebywał pięć miesięcy w więzieniu na Łąckiego. Wyszedł na wolność, ale do mieszkania wrócił dopiero 15 sierpnia 1945 roku i od tego czasu zaczął prowadzić notes z wydatkami oraz listy do Żony w formie dziennika.

W razie nieudania się mej pro-
 sby, proszę nawet mojej żony, by je
 powierza i porównanie żony, by je
 natychmiast odebrała od Sian. Pani.
 Adres: Zofia Gansiniec, Strzyżów,
 Droga Dobroszowska,
 Dom p. Książka
 (naprzeciw odwróconej Janice)
 Wydatki za transport żony wroc.
 Dziękując R. Gansiniec

4. Kartka przygotowana przez Ryszarda Gansinica na wypadek nieudanego wyjazdu ze Lwowa do Strzyżowa

Przesyłki były podawane przez znajomych opuszczających Lwów. Nie było bardzo długo potwierdzenia, czy dotarły do adresatki.

Przygotowałam maszynopis listów, *Notatki lwowskie 1944–1946* i od 1991 roku starałam się je wydać jako książkę. Fragmenty ukazały się w „Filocracie”. W styczniu 1993 maszynopis został wyróżniony w konkursie „Kresy Wschodnie pod okupacjami 1939–1945”, zorganizowanym przez Archiwum Wschodnie i Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. W 1994 roku fragmenty ukazały się w kwartalniku „Karta” nr 13/1994 (s. 7–27) w rozdziale „Kres epoki” pod tytułem *Na straży miasta*⁵.

⁵ Tekst ten ukazał się dwukrotnie w języku niemieckim (w Polsce i w Niemczech): Ryszard Gansiniec, *Auf Posten für die Stadt*, „Karta” nr 2/2001: *Zeitzeugnisse aus Ostmitteleuropa*, s. 105–128; idem, *Auf Posten für die Stadt*, w: G. Besier, A. Dębska, Z. Gluza, K. Stokłosa, A. Zinslerling (hrsg.), *Deutsche und Polen während und nach dem Zweiten Weltkrieg: gemeinsame Geschichte gemeinsam erinnern*, Berlin 2007, s. 69–96.

**INSTYTUT STUDIÓW POLITYCZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

INSTITUTE OF POLITICAL STUDIES
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

00 - 901 Warszawa
Pałac Kultury i Nauki, XVII piętro
Tel.: 26 - 84 - 97, 20 - 09 - 34
Fax: / 48 - 22 / 20 - 95 - 39

Warszawa, 18 stycznia 1993 r.

Szanowna Pani

Radość GANSINIEC

Wrocław

Jury konkursu *Kresy Wschodnie pod okupacjami 1939–1945*, organizowanego przez Archiwum Wschodnie i Samodzielną Pracownię Dziejów Ziemi Wschodnich II Rzeczypospolitej w Instytucie Studiów Politycznych PAN, z wielką przyjemnością zawiadamia, że przyznało

WYRÓŻNIENIE

za nadesłane na konkurs, opracowane przez Panią notatki Pani Ojca – Ryszarda Gansińca pt.

*W różnych czasach i różnych nastrojach.
Notatki lwowskie 1944–1946*

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący jury
T. Strzembosz
prof. Tomasz Strzembosz

Komisarz konkursu
M. Gizejewska
dr Małgorzata Gizejewska

Dzięki dofinansowaniu przez Komitet Badań Naukowych w Oficynie „Sudety” we Wrocławiu mogła ukazać się książka. Redaktorzy z dużą życzliwością i zaangażowaniem przygotowali pozycję do druku w nakładzie 1000 egzemplarzy. Ukazały się trzy recenzje w gazetach, a w dniu 31 lipca 1996 roku w radiu regionalnym Wrocław została nadana audycja pt. *Kto sieje we łzach*, przygotowana przez panią redaktor Marię Woś.

Nakład został wyczerpany, a dzisiaj książka jest poszukiwana nie tylko przez lwowian. Wśród wielu wspomnień z tamtych terenów i tego okresu, spełnia ona rolę autentycznego dokumentu, jest świadectwem ostatnich dni polskiego Lwowa. Oddaje ciche bohaterstwo i trudne decyzje mieszkańców – którzy mimo patriotyzmu i przywiązania muszą go opuścić, aby do końca życia za tym miastem tęsknić.

Dewiza „Semper Fidelis” żyje już tylko we wspomnieniach, przypominając o niepowtarzalnym klimacie Lwowa i czasie pełnym magii i czaru.

Radość Gansiniec